

SLOVAN.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 8. maja.

1884.

Vsebina: General Gurko. — Kdo je prouzročil narodni prepir? — O preporodu češkega naroda. — Kremelj v Moskvi. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** General Gurko.

General Gurko.

In tako je trpel narod pet sto let . . .

To je velik del slovanske zgodovine na Balkanu, prežalostna zgodovina mučeniškega naroda slovanskega,

te uboge raje pod turškim jarmom. Tu je Turek gospodoval, tlačil, da uničeval Slovanstvo na Balkanu, kateri je bil pozabljen kos sveta, skrit očem izobražene Evrope. Srbi in Bolgari so umirali v težkih robskih sponah, in ni ga bilo naroda na svetu, ki bi imel srca za slovansko rajo: „Da je idje brata u svijetu, da požali, ka' da bi pomogo . . . Suza njina nema roditelja, nad njima je nebo zatvoreno, ne prima im plača ni molitve, u ad im se svijet pretvorio . . .“ V teh

besedah iz „Gorskega venca“ so izražene skeleče bolečine južnih Slovanov.

Naposled ustane narod v Bosni in Hercegovini. Srbija in Črna Gora napovesti vojsko. Nikola I. je

vzdignil zastavo: „za oslobodjenje i ujedinjenje naroda našega.“

Ko je videla vsa Rusija, da si Slovani na Balkanu

ne morejo pomagati sami in ko je 1876. leta ruski car v Kremli rekel zbranemu narodu, „da hoče iti sam naprej,“ odmeval je glas navdušenosti po vsem Slovanskem. In ko ni porta hotela izpolniti nobene želje Evrope, izdal je car manifest, v katerem je poudarjal, „da zahteva čast Rusije,“ da se začne vojska. In tako je napovedala Rusija vojsko Turčiji 24. aprila 1877. l. in car je ukazal svojim vojakom, da prestopijo turško mejo.

Glavni zapovednik ruski dunavski

ali južni vojski, veliki knez Nikolaj, carjev brat, izdal je še istega dne v Kišenjevu, svojem glavnem stanu, proklamacijo, v kateri poklada na srce svojim vojakom veliko nevoljo Slovanov na Balkanu. „Mi ne idemo,“

dejal je, „da osvajamo, ampak da branimo naše osramočene in tlačene brate in vero krščansko. In tako: Naprej! Naše delo je sveto in Bog je z nami.“

Izza prehoda čez Dunav je imela ruska vojska še jako težavno nalogo, kako prodreti do Balkana in dalje čez Balkan. V ta namen so si ustrojili Rusi poseben konjiški oddelek, kateremu je bil poveljnik general Gurko. Balkansko pogorje je izza Dunava največja prirodna napota osvovitelju, kateri želi prodreti do Carjigrada. To velikansko delo, kakoršnega še do zdaj ni izvel nobeden narod, izvršil je slavni general Gurko s hrabrimi ruskimi vojaki.

Osvojivši Trnovo, pripravljal se je general Gurko, kako prejahati balkanske planine. Šipko, najvažnejša vrata v tem kraju, so čuvali Turki. Dogovorivši se z Bolgari, katerim so bili ti kraji dobro znani, krene Gurko čez vasi Prisava, Pljakovo, Rajkovci, Carovci; to je tisti pot, ki drži v dolino reke Tundže. Za vojsko vzame

živeža za pet dni, za živino za tri dni; zapreže konje in bivole, kateri so vlekli gorske topove. Toda pot čez Balkan je bil nepopisno težaven in nevaren. Do Carovec je še šlo, ali dosepešemu na balkanski greben, pokažejo se Gurku največje težave. Z vseh strani so nevarne strme pečine. Tu je vse pusto; niti tic ni na teh višavah. Topove so z največjim trudom, da često z rokami prenašali; dva konja kar padeta v brezno. Še težje se jim je bilo spuščati z grebena, dasi so jim pionirji delali prehode. Ali Rusi so zmagali vse težave in 14. julija prešli čez Balkan, tako da jim je bil odprt pot v dolino reke Tundže.

Ni nam namen opisavati tega boja; hoteli smo samo omeniti, ko prinašamo sliko generala Gurka, kako važno pozicijo so pridobili ruski vojaki in kako so izvršitev tega junaškega dela za osvobojenje Slovanov veselo pozdravili vsi Slovani.

Kdo je prouzročil narodni prepir ?

III.

Deželni zbor je s svojim sklepom o tistih nemških denarjih razdražil javno mnenje. Ali cela zadeva bi se bila poravnala, da niso nekateri gospodje, kateri so previsoko cenili politični svoj upliv, prenesli boja iz deželne zbornice med narod, misleč, da bode naroda večina isto tako mehka, kakor je bila mehka deželnozborska večina! Ti gospodje so hoteli narod pritisniti na steno, češ, da bode potem hoté ali nehoté ratifikoval, kar so oni višjim krogom na ljubo sklenili. Ali že v zadnjem članku smo trdili, da je naš narod — jednak vestnoobčutnemu gorkomeru — občuten za vsako sapico, ki bi še tako rahlo pihljala od nemške strani! Te lastnosti in oziroma občutnosti narod slovenski tudi o ti priliki ni zatajil! Koliko truda je stalo znana dva poslanca, da sta z velikim hrupom in s pomočjo znanih agitatorskih pomočnikov spravila ponižno tolpico svojih volilcev in morda tudi nevolilcev, da so se zbrali — na revnem volilnem shodku! Na teh „volilnih“ shodih se je oznanjevala tista napačna vera o „zmernosti v narodnostih zadevah“ ter se proglasila najprej tista slaboglasna politična dogma, da se je nam Slovencem gledé narodnosti ohladiti in da ne smemo riti z glavo skozi steno! Ali mislite, da so ti politični nauki, kateri so se oznanjevali pri vinu in med tobačnim dimom v Mengiši, res izvirali iz prepričanja? Kdor je omenjene gospode, ki so v Mengiši prisegali na narodno zmernost, opazoval že poprej v življenji, vedel je takoj, kako si ima tolmačiti stvari in reči! Vsled pritiska od zgoraj so dovolili nemščini v podporo 600 gld.! Da bi potem ta nepolitični svoj korak opravičili pred svetom, potrebovali so „narodne zmernosti“ ter jo kar čez noč uveli v slovensko politiko! Ako bi poprej v deželni zbornici ne bili dovolili omenjene vsotice, ne vedeli bi še danes, da hoče kdo z glavo riti skozi steno, če v prvi vrsti naglašá slovensko svojo narodnost, in še do sedaj bi ne bili pririli do tistega zaklada, ki so mu dali ime „zmero slovensko postopanje“. To je

jedro tega političnega oreha; in če nam ti gospodje sedaj še tako glasno zagotavljajo, da so iz samega prepričanja za „zmernost v narodnem postopanju“, ne moremo jim verovati! Če bi ne bili dovolili 600 gld., ne bili bi tudi iznašli narodne zmernosti.

Ali je potreba naglašati, kaj se je godilo potem! Ves slovenski svet vé, kako so se žurnalistično preganjali vsi, kateri se niso hoteli spokoriti k narodni mlačnosti; kateri niso hoteli pripoznati, da je bil sklep o 600 goldinarjih pravi cvet politične modrosti. Osnovali so svoj časopis ali že poprej so pekli na drogu nekega lista vsakega, kateri ni hotel zatajiti narodnega ognja v sebi. Potem pa so v lastnem listu rezali in kosali nas in naše življenje ter pod vladno firmo na žrjavico polagali našega zasebnega življenja najskrivnejše skrivnosti. To postopanje je škodovalo vladnemu avtoritetu bolj, nego vse kričanje načih nemčurjev. Razmere v kronovini je dirigoval profesor na odpustu ter metal — kakor Jupiter nekdanj na Olimpu — politične strele iz svoje roke, da smo se vsi tresli ter v trepetu preiskavali preteklo svoje življenje, če ni kje kaj bolnega, kjer bi nas lahko zadela otrovana pušica vladnega lista. Upajmo, da smo najhujše stvari že prestali in da je zdaj povsod oživela zavest, da je zadnji narodni prepir zatogadelj moral nastati, ker so na odličnem mestu slovensko narodno zavest prenisko cenili in ker je potem tudi našega deželnega zbora večina z dovoljenjem znanih 600 goldinarjev hotela prezreti to narodno zavest. Slaba stvar pa se je pozneje branila še mnogo slabejše! Pozabilo se je pri tem, da živi med slovenskim narodom še obilo odličnih mož, katerim je prvo načelo politične slovenske modrosti v prepričanju, da mora biti Slovenec najprej naroden, ker vse kar imamo, kar smo do sedaj dosegli, pridobili smo si samo s svojo narodnostjo. In če bi narodnosti vedno in o vsaki priliki ne naglaševali; če bi opustili narodnostni boj — konec bode vsakemu napredku

med nami in duševno močvirje se bode razširilo po vsem Slovenskem, kakor je bilo tedaj, ko nam je še Nemeč samolastno oblastoval. Moslim bi bil brez verskega fanatizma že davno izginil s površja zemlje — Slovenec brez narodnostnega ognja, — recimo brez ovinkov, brez narodnostnega fanatizma, pa bi se takoj utopil v nemškem valovji. Nekaj dobrega se ne da zategadelj odrekati tudi zadržanju našemu razkolu! Na jedno stran se je vsled

tega razkola pokazalo, da živi med narodom še obilo narodnostnega ognja, da smo torej Nemcu nasproti še vedno dobro oboroženi; na drugo stran pa se je zopet pokazalo, da ni dobro dražiti slovensko narodnostno čustvo brez potrebe in da narod naš v tem oziru neumeje nikake šale! Blagor njemu, kdor se bode za prihodnjost ravnal po tem! —r.—

O preporodu češkega naroda.

Spisuje Jan V. Lego.

(Dalje.)

Pred seboj imamo narod slovanski in nemški. Oba nista jednakega značaja. Narodopisci pravijo, da je Slovan v primeri z Nemcem ženske narave, Nemeč pa v primeri s Slovanom narave moške; — oba seveda ne samo z vsemi prednostimi, temveč tudi z vsemi napakami take narave. Tudi jaz se strinjam s to kratko in določno karakteristikom; vendar pa samo do neke meje.

Glavna duševna jakost je možu razum, ženi pa čut. Ti dve duševni jakosti treba v poštev jemati pri obeh narodih, ako hočemo zaslediti, kje in kako upliva uničujoča lastnost nemška na slovansko in ako hočemo izvedeti, kako nam je treba uravnati svoje narodno življenje, da se nam bode moči vsestranski upirati Nemštvu.

Vsakdo vé, v kakošni dotiki sti ti dve duševni jakosti naši med seboj; oni sti namreč toka notranjega našega življenja. Jedna oživlja drugo. Kakor pri posamičniku, tako je tudi pri narodu. Kakor v življenji vsakega posamičnega človeka, tako delujeta ta dva toka tudi v življenji vsakega naroda. Toda nikdar ne pri vsakem jednako; kajti sicer bi si vsi narodi bili jenaki; vednost in umetnosti bi bili pri vseh na jednaki stopinji in tako ne bi končno imeli na svetu tudi nikakeršnih vojsk. Nejednakost značajev raznih narodov je tedaj uzrok, da nastaja v političnih njihovih dotikah „poravnava“ in ako se je na jedni strani nabralo preveč politične elektrike, tedaj se ta poravnava izvršuje hitro in silno. V naravi imenujemo to grom, v življenji narodov pa boj.

Od najstarejše dobe, v kateri so Slovani in Nemci stopili na zgodovinsko pozorišče, pa do danes nahajamo Nemca vedno protivnika Slovanu. Nemcu je agresivnost prirojena; Slovan pa je vedno le odbijal napade ali pa še celo popuščal svojemu nasprotniku tako dolgo, da je naposled postal njegov sužnik ali pa je še celo politično umrl. Zakaj?

Oglejmo si oba naroda natančneje. Opazujmo pri njiju oni duševni jakosti, vsako po njenem delovanji in uplivu; kako se namreč prikazuje vsaka pri Slovanu in Nemci v zasebnem in političnem življenji njegovem. Ne bodem tu sezal v modroslovje; da me bode pa vsak in tudi tisti bralec, ki doslej še ni imel prilike in spodbuje premišljevati o teh stvareh, dobro razumel, prosim, naj si zapomni to le: 1.) Razum je skopuh, čut zapravljivec. Čut uživa preteklost in sedanjost; razum pa se okoristuje

z obema za bodočnost. — 2.) Razum sveti; čut greje. Nikoli naj ne bode jednega brez drugega; a tudi nikdar naj ne bode čut nad razumom, temveč vedno pod poslednjim. — — Toda opazujmo sedaj oba značaja, slovanskega in nemškega.

Kdor je imel priliko opazovati dalje časa Slovana in Nemca v zasebnem in javnem življenji, mogel se je prepričati, da 1.) imata toliko da ne oba jednako razuma, da je pa isti na slovanski strani gibčnejši in 2.) da imajo Nemci jako malo čuta, Slovani pa da ga imajo jako mnogo, da gledé Nemcev poprek veliko preveč. Nastanejo nam tedaj tri razmere in sicer: v kaki razmeri je čut k razumu 1.) v Slovanih; 2.) v Nemcih in 3.) v kaki razmeri sta rezultata drug k drugemu, tedaj rezultat slovanski k rezultatu nemškemu.

V Slovanih nahajamo vsekakor večje naravno bogastvo; toda — in to je pglavitno — sedaj nastane vprašanje, kako se gospodari s prej imenovanimi duševnima jakostima na obeh straneh. In ravno v načinu tega gospodarstva nista si Slovan in Nemeč jednaka; Nemeč je tu — močnejši. Zakaj? Morebiti zato, ker zapeljuje Slovana prevelika čutljivost do skrajnosti, pri čemer njegov razum propada ali se vsaj pokorava. Slovan si z večjo svojo nadarjenostjo in sposobnostjo pridobi vedno lažje in hitreje uspeha pri svojem poklici; toda ko si Nemeč prizadeva ohraniti sebi in svojim potomcem to, kar si je polagoma in z velikim trudom pridobil, ne ve Slovan zapovedavati svojemu čutu, ne zna brzdati svojega srca in končno stori, prevladajoča čutljivost, da svet o njem pravi: dobil, izgubil. Nasledek temu je navadno, da gre v službo k svojemu nemškemu sosedu, kateremu s svojim dovtipom in svojo nadarjenostjo pomaga bogateti, in tako polagoma postane popolnoma odvisen od njega. V takih žalostnih slučajih vidimo tedaj, kaj stori čut, ako mu ne oblastuje razum.

Kar pa se tiče plemenitosti čuta, ne more se s slovanskimi narodi meriti nijeden drug narod Evrope — posebno pa ne germansko pleme. O tem nam svedoči: 1.) slovanska gostoljubnost, ki je že prešla v pregovore; 2.) globoki in topli čut naših narodnih pesmi in 3.) mehki napevi teh pesmi.

(Dalje prihodnjic.)

Kremelj v Moskvi.

(Konec.)

Prvo poslopje, katero zagleda potnik, kader se približuje Moskvi, je 82 metrov visoki zvonik „Ivan Veliki“. Sezidati ga je dal leta 1600 car Boris Godunov, da je tako preskrbel zasluška ljudstvu, katero je zaradi silne lakote pribežalo v Moskvo od vseh strani velike države. Streha ali takozvana „glava“ zvonikova, prevlečena je s čistim zlatom; tako da mora človek v solnčnem svitu nehote obrniti od nje svoj pogled.

V zvoniku je visel do leta 1812. zvon, kateri so isto tako, kakor zvonik, krstili „Ivan Veliki“. O velikem požaru, s katerim je ruski patrijotizem sprejel tedaj pod veliteljstvom mogočnega Napoleona v Moskvo prišedšo francosko armado, pokvaril se je ta zvon. Zato so ga potem prelili in povečali tako, da sedaj tehta 1440, kembelj njegov pa 42 centov. Toda obesili ga niso več v zvonik, ampak v posebno poleg zvonika stoječe poslopje. Velikost tega zvona je mogoče pojmiti, ako se premisli, da veliki zvon ljubljanske stolne cerkve, čegar votlo donenje se čuje v okrogu nekoliko milj, tehta le 62, veliki zvon v zvoniku svetoš Stefanskem na Dunaji pa le 324 centov. „Novij kólokol“ — tako imenujejo Rusi ta zvon — zadoni le dvakrat v letu in sicer o božiči in veliki noči; po 32 krepkih mož je potreba da ga razzibljejo. Potem pa se votlo, gromu podobno bučanje njegovo čuje v najoddaljenejših kraje obširnega mesta in napolnjuje z vzvišenimi praznjimi čutili srca vsega prebivalstva.

„Novi kólokol“ ni največji zvon v Kremli; on je pravi pritlikovec v primeri s „cárkólokovom“ (carjem zvonov), kateri tehta 4000 centov. Vender tega zvona niso nikdar obesili v zvonik, ker se jim pri ulivanji ni posrečil in je že počil, predno so poskusili z njim zvoniti. Sedaj stoji na granitni podstavi pred zvonikom „Ivan Veliki“ in ni ga tujca, ki bi si, prišedši v Moskvo, pozabil ogledati tega bronastega velikana.

Ker govorimo že o „Carji zvonov“, naj omenimo tudi, da stoji v Kremli veliki top „Car puška“ (car topov), ki tehta 2425 centov in katerega so basali s 121 funtov težkimi krogli. A kakor „Car zvonov“, tako tudi „Car topov“ ni imel prilike izpregovoriti s strašnim svojim glasom. Bil je ulit za obrambo Kremlja, a za ustanka v dobi prvega Dimitrija Samozvanca ga je namerila razjarjena tolpa naroda proti Kremlju samemu. Ni dvojiti, da bi bilo silovito zrno njegovo grozno razdejalo Kremelj in pokopalo pod njegovimi razvalinami vse drage zaklade; a predno je prišlo do prvega osodnega strela, pomirila se je razsrjena množica. Sedaj stoji „Car puška“ pred veliko kremeljsko kasarno in vzbuja občno pozornost vseh; težko je verovati, da bi mu bilo kedaj prisojeno izpolnjevati svoj namen.

Imeli bi o Kremli povedati še mnogo; ali opis njegov nam je že tako narastel pod peresom, da nam je vzel mnogo več prostora, nego smo mu ga s početka odmenili. Posebno zanimiv bi bil popis „Kremeljkega dvorca“ in sjajnih njegovih prostorov ter neizmernih v njih nakopičenih zakladov. Ker pa nam bode prilika vrniti se kasneje še k temu predmetu, zato danes le omenjamo, da „dvorec“ ni jedna jedina palača, temveč skupina mnogih v raznih dobah nastalih, po svoji unajnosti in notranjosti popolnoma različnih palač, v katerih se nahaja 700 dvoran in sob in 32 stopnic. Med dvoranami je najznamenitejša „Granovitaja palata“, v kateri vselej po dovršenem kronanju car sprejema v slavnostni avdijenciji razna poslanstva.

Iz tega kratkega popisa bodo razvideli naši bralci, kako zanimiva in veličastna je prvotna prestolnica „vserossijskih“ vladarjev in spoznali, kakega zanimanja je vredna.

β.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(† Dr. Janez Gogala.) Komaj da se je bila razširila vesela vest po slovenskih pokrajinah o imenovanji dr. J. Gogale za ljubljanskega vladiko, od katerega smo po pravici pričakovali vsi Slovenci mnogo dobrih del v prospeh duševnega napredka ljubljanske vladikovine, ker je blagi pokojnik imel vse sposobnosti uzornega duhovnika in vrlega Slovenca, in kar nas je žalostno pretresla v nedeljo zvečer druga vest, da je dr. J. Gogala izdihnil blago dušo svojo. Ravno v nedeljo zvečer smo bili zbrani na veselici v čitalnici, ali ko se je naznanila vest o Gogalovi smrti, umolknila je godba, katera je igrala ta večer in veselica je bila pretrgana v znamenje žalosti, ki smo jo čutili vsi Slovenci. Tako nam je osoda nemila! Komaj da smo dobili za vladiko moža, kakeršnega smo si želeli, da bi nam bil vrhovni pastir, in komaj da je bil imenovan, vzela nam ga je nemila smrt in ga iztrgala iz male vrste narodnih borilcev. — Taka izguba je velika, zlasti zategadelj, ker pogrešamo zdaj moža, kateri bi nam mogel v svojem odličnem poklici mnogo

in mnogo koristiti naši narodni stvari. Pomislimo, kaj je storil Slomšek svoji vladikovini in koliko vsemu Slovenstvu, a Strossmayerju, prvemu sinu in diki hrvaškega naroda se sicer ne da primerjati danes glede domoljubne vrednosti nobeden vladika slovanski; ako to preudarimo, objokujemo tem bolj tudi izgubo dr. Jan. Gogale, ker pogrešamo na naših slovenskih vladikovskih stolicah zavednih domoljubnih vladik, kateri so, priznavamo in podarjamo, uzorni duhovniki, ali ne najbolj Slovenci. — Janez Gogala se je porodil 22. junija 1825. leta v Kranji. V gimnazij je hodil v Ljubljani od l. 1839., od l. 1847. v bogoslovnico in je bil posvečen v duhovnika 30. julija 1850. leta.

Sedem mesecev (1851—1852) je učil na gimnaziji v petem in šestem razredu latinski in v tretjem slovenski. Leta 1852. je bil poslan na Dunaj v „Avgustinej“. Vrnivši se z Dunaja kot dr. bogoslovja, bil je cooperatorski na Vrhniki do 1858, potem pa v stolni cerkvi ljubljanski. Leta 1859. je postal učitelj verouka na ljubljanskem

gimnaziji, a leta 1862. definitivni profesor in ravnatelj Alojzjevišča. Leta 1880. je postal kanonik. Izmed ostalih koristnih naprav njegovih naj omenimo še samo to, da je osnoval leta 1882. deklško sirotišnico: „Collegium Marianum“.

(*Cesarica Marija Ana.*) s pridevkom Pobožna, udova pokojnega cesarja Ferdinanda I. Dobrotljivega, rojena dne 19. septembra 1803. l., umrla je 4. t. m. v zlati Pragi, kjer je bivala ves čas, odkar se je nje mož bil odpovedal vladarstvu. Ferdinand I. je bil zadnji cesar avstrijski, kateri je združeval na svoji glavi tri krone: krono sv. Štefana, Večeslava in železno krono; bil je tedaj zadnji češki kralj. Živel je samotarka v cesarskem dvoru, ne brigajoč se za ostalega sveta hrup in je delila z radodarno roko sirotam obilne dari. Posebno cerkvam je darovala mnogo, ker je bila pobožna in tudi nobeden siromak ni odšel od nje praznih rok. Take blage duše bodo težko pogrešali praški siromaki, katerim je otirala britke solze, in bodo še dolgo blagoslavljali spomin cesarske nepozabne dobrotnice. — Mestni zastop ljubljanski je o tej priliki naprosil gosp. dež. predsednika, naj blagovoli v imenu mestnega zastopa ljubljanskega izraziti sožalovanje Nj. cesarosti in vsej cesarski rodbini.

(*Dopolnilna volitev prvega razreda v mestni zastop ljubljanski*) namesto odstopivšega g. Fr. Fortune bode v torek dne 13. t. m. Jako obžalujemo, da je mestni zastop izgubil tako delavno moč, kakor je bil gosp. Fr. Fortuna. Mestni zastop mu je tudi jednodušno izrazil svojo zahvalnost na požrtvovalnem delovanju.

(*Odlikovanje naših rojakov.*) Davorinu Jenku, srbskemu dvornemu skladatelju v Belem Gradu je podelil Milan red svetega Save. — A „Srpsko učeno društvo“ je imenovalo profesorja v Zagrebu M. Valjavca za svojega dopisujočega uda.

(*Slovensko politično društvo v Mariboru*) je imelo v nedeljo dne 4. t. m. v gnezdu najzagrizenejših nemčurjev na slovenski zemlji — v Slovenski Bistrici — svoje zborovanje, katerega so se udeležili zavedni slovenski kmetje iz okolice v prav obilnem številu. Govori dr. Iv. Dečka, dr. L. Gregorca, dr. F. Radaja in dr. Jos. Vošnjaka so bili prav navdušeno sprejeti. — Nemčurji so priredili v sosednji gostilnici protidemonstracijo, sklicavši tudi shod. Udeležba je bila prav slaba, zlasti kmetov, katere so posebno vabili in v dan shoda malo ne kar po sili ulačili v gostilnico, bil bi zastoj iskal med njimi. In tako so bili največ med seboj le slovenjebistriški nemčurski kričači, katerim je na pomoč prišel mariborski profesor Nagele. Ta mož ima ostudne poulične demonstracije za važnejše, nego vzvišeni učiteljski poklic, za kateri brez tega nima potrebnih lastnosti, da ne govorimo o sposobnostih. Na prizadevanje tega nadričenjaka se je priredil res tudi v Slovenji Bistrici „hetz“ in sicer ne proti slovenskemu narodu, temveč proti črnorumeni zastavi, tedaj proti avstrijski državnej ideji. Na hiši, v kateri je zborovalo slovensko politično društvo, bila je namreč obešena črnorumena zastava, katero so morali na zahtevanje c. kr. prof. Nageleta in njegovih pristašev po zapovedi c. kr. žandarmerije sneti. V tem času pa so nemčurji kričali v svojem zbirališču „hoch Deutschland!“

Kaj takega se pač more zgoditi le v „državi neverjetnosti“, kakor so svoje dni izkušeni opazovalci krstili našo Avstrijo. Vender pa upamo, da to veleizdajsko ravnanje slovenjebistriških in mariborskih steklišev ne ostane nekaznovano. — „Slovenskega političnega društva“ pa take demonstracije gotovo ne bodo oplašile, temveč spodbudile na podvojeno delavnost in „v to ime pomozi Bog!“ —

(*Gostilnico ljubljanske čitalnice*) je narodno občinstvo začelo prav mnogoštevilno obiskovati. Novi gostilničar se tudi res trudi ustrezati vsem željam svojih gostov. Na-

dejamo se tedaj, da postane ta gostilnica zopet to, kar je nekedaj bila, namreč zbirališče vsega onega rodoljubnega občinstva, katero obiskuje gostilnice. Potem bodo vanjo zahajali tudi unanji gostje, kateri so se doslej po vsej pravici pritoževali, da je prišedšim v Ljubljano bilo tako težko najti narodno družbo.

Iz Gradca, [Izv. dopis.] Dne 3. t. m. so imele Graščanke skupščino, v kateri so ustanovile prvo žensko podružnico nemškega šulverajna. To društvo kliče tedaj že ženske v boj za svoje pogubne namere.

Prihitelj je nadriminister za uk, dr. Weitlof, sem, da pozdravi novorojenče in razjasni Graščankam neke stvari. Razlagal jim je kako važne so nemške otroške odgojilnice, posebno v takih krajih, kjer dekleta nemški ne znajo, torej posebno v slovanskih krajih. S tem je sam priznal, da nemški šulverajn zlasti med Slovani ruje. Naglašal je, da se v nekaterih krajih mora delati proti učiteljem, kateri nemškemu jeziku niso povsena kos ali so mu nasprotniki in ki niso njegovega duha in njegovih tančin prešinili. Reči moramo, da od vodje „šulverajna“ ne bi bili kaj takega pričakovali. Gospod nadriminister ni dobro premislil, kar je izrekel. Izjavil je namreč zopet s tem, da se mora rovatiti proti slovanskim in drugim učiteljem, ki niso nemčurji, ali ne hoté, da bi se ta izrek preveč čutil, zaodel ga je z drugim, kaj čudnim, namreč, da se mora delati proti takim učiteljem, ki nemškega jezika niso popolnoma zmožni in si njegovega duha in njegovih tančin niso prisvojili. — Vprašamo, koliko si je nenemških učiteljev prisvojilo duh in posebnosti nemškega jezika? Vsem tem bi zažugala velika nevarnost, ko bi se kedaj jelo ravnati po Weitlofovih tu navedenih zahtevah. Ker bi ta nevarnost postajala tem večja, čim bolj bi se ponemčevala naše šole, zato ne bi naši učitelji niti pametni bili, ko bi se narodu in sebi na škodo poganjali za nemščino. Na nenemških (slovanskih) osnovnih šolah se ne more nikakor zahtevati od učiteljev poznavanje duha in tančin nemškega jezika. Sploh je znano, da tega znanja tudi nemški učitelji na osnovnih šolah navadno nimajo, da še celo mnogi Nemci, kateri se imajo za kaj omikane, večkrat ne poznajo omenjenih tančin. Sicer pa je vse to le pretveza, s katero hoče nadriminister prikriti svojo notranjo goloto. Ves svet dobro vé, da je dr. Weitlofu in njegovim tovarišem vse jedno, kako kdo nemščino lomi, da jo le lomi in njim služi. In ker mislijo, da bodo našli več služabnikov, če bodo nemščino še bolj razširili, zato jo tako urivajo drugim narodom, katerih omika in sreča jim ni na sreci, ampak njihova lastna korist in njihovo gospostvo. Zategadelj so srditi tudi na Nemce, kateri jim nečejo služiti.

Dr. Weitlof je tudi rekel, da je ženska skupščina (oziroma podružnica) najbolji dokaz, da nima „šulverajn“ političnih naklepov. Dokler ima ženska podružnica isto nalogo, katero imajo moške, dotlej služi tudi istim kvarnim, političnim nameram. Nalogo pa ima isto, namreč nabirati denar za „šulverajnsko“ ščuvanje. In tako podjetje se iz Ljubljane pozdravlja, seveda le po podružnici rečenega „šulverajna“!

Zvečer istega dne je imela moška tukajšna „šulverajnova“ podružnica svoj zbor, na katerem je neki dr. St. izrekel nado, da se ta pot Graščani ne bodo dali prestrašiti in odvrniti od tega, da ne bi pokazali svojega nemškega mišljenja, ko pride o trojakih „šulverajn“ med nje zborovat (bolje: šuntat). To kaže, da mora v Gradcu biti vender le še nekaj treznih vestnih ljudi, ki takega ne vrednega ščuvanja ne odobravajo.

Dne 5. vel. travna (majnika) 1884. Savinski.

Izpod Osojnice na Koroškem, 5. maja. [Izv. dopis.] Danes, ko na Slovenskem vse mrgoli plačanih in prostovoljnih „beschwichtigungshofratov“, oddahne si človek spet lažje, kedar vaš vrli, hrabri list v roke vzame

in prebira. Za nas koroške, štajarske in primorske Slovence nima vlada ničesar; a tudi nekateri narodnjaki ne store ničesar, da bi se tudi tu začela izvajati ravnopravnost, temveč celo v greh štejejo vsakemu, kedor si drzne zaradi tega dvojiti o resni volji vlade, da končno vendar že popravi stoletne krivice.

Šmihelska občina pri Pliberku je prosila, naj bi se njeni otroci vsaj prvi dve leti poučevali v slovenskem jeziku, pa še to pohlevno prošnjo so jim odbile naše šolske oblasti!! Tako vedenje je čisto nepostavno. Član 19. osn. postav pravi, da se nihče ne sme siliti, da

bi se moral učiti drugemu deželnemu jeziku, naše otroke pa vendar silijo! Nadalje ukazuje šolski red, koliko in kaj se morajo otroci v osnovni šoli učiti in naučiti. Pri nas na Koroškem pa se nikjer toliko ne naučijo, ker ne razumejo učnega jezika. Tudi iz tega uzroka so naše šole nepostavno osnovane. Pravica je torej na naši strani; če nam pa naši poslanci ne morejo od sedanje vlade niti narodnih osnovnih šol priboriti, do katerih imamo vendar tako jasno pravico, potem upam, da bodo znali svojo dolžnost.

Ostali slovanski svet.

(*Peter Šubić Zrinski in Fran Krsta Frankopan.*) Zadnji dan aprila meseca 1671. leta je bilo, ko sti od krvnikovega meča pali na tla v Dunajskem Novem Mestu mrtvi dve dragi glavi hrvaškemu narodu, hrvaškega bana Petra Šubića Zrinskega in svaka mu Frankopana. — Nedavno se je na pokopališču Dunajskega Novega Mesta popravljala cerkvena, katera je bila tamkaj že mnogo stoletij. Na unanji strani zida se je našla plošča, na kateri je bilo zapisano, da v tistem grobu počivata dva slavna hrvaška sinova Zrinski in Frankopan. Njijne kosti so dovolile oblasti spraviti v poseben kovčežič, v katerem so še zdaj shranjene. Vest, da so se še našle kosti tako slavnih Hrvatov, razveselila je vse Hrvate, da so sklenili nabirati doneske za prenos kosti, a zastopnik in prejšnji urednik „Slobode“ gosp. Fran Folnegović je predlagal v hrvaškem zboru, naj se te kosti prenese na državne troške iz Dunajskega Novega Mesta v Zagreb. Deželni zbor hrvaški je bil nenadoma razpuščen in vlada ni mogla odgovoriti na omenjeni predlog. — Zadnji dan preteklega meseca tega leta so praznovali Hrvati na več krajih spomin svojih narodnih mučenikov. Ali ker je nabiranje dotičnih doneskov nekoliko opešalo, poprijeli so se nabiranja z večjo navdušenostjo, da je upati, da bodo tudi skoro slovesno prenesli kosti Zrinskega in Frankopana ter jih čuvali kot drag zaklad v svoji domovini.

(*Visarion.*) metropolit črnogorski, umrl je te dni na Cetinji. Po smrti prejšnjega metropolita Ilariona je bil Visarion imenovan za metropolita črnogorskega 1882. 1.

(*Slavnega češkega skladatelja Bedřicha Smetano*) je zadela grozna nesreča. Omračil se mu je duh. — Smetana je že pred nekoliko leti popolnoma oglušil in to ga je tako sključilo, da je postal melanholičen in zamišljen. Večkrat je tožil prijateljem, da mu je zblazniti, ker ne čuje godbe, za katero jedino je živel in mislil. — Smetana je zaslovel najpreje s krasno svojo opero „*Prodaná nevěsta*“. Pozneje je zložil več oper, katere so se vse igrale s sjajnim uspehom. Na vrhunec svoje umetnosti in slave pa je došel v operi „*Libuše*“, kar je tem znamenitejša, ker jo je zložil že potem, ko je bil popolnoma gluhi. — Zložil je tudi mnogo prekrasnih simfonij, katerih največkratnejša je: „*Vyšehrad*“. Ta simfonija se je svirala pod ravnateljstvom Benjamina Godarda v četrtek dne 1. maja t. l. v veliki dvorani trokaderske palače v Parizu. Kakor se poroča, bil je uspeh popoln in je skrajno navdušil poslušalce mogočni in veličastni značaj Smetanove godbe. Tedaj zopet triumf slovanske umetnosti v svetovnem središču duha in omike!

(*Razstava Matejkovih slik*) je bila nekoliko tednov v veliki dvorani ruskega „*Narodnega Doma*“ v Levovem. Občinstvo se je za njo jako zanimalo in jo je prav mnogoštevilno obiskovalo. Predno se je razstava odprla, prišel je slavi slikar sam pogledat, kako so se postavile slike. Matejko živi sedaj v Krakovem in kakor se ravnokar poroča, zbolel je nevarno. Daj Bog, da se mu zdravje zopet povrne.

(*Ustanoviti žensko vseučilišče v Varšavi*) je dovolilo rusko naučno ministerstvo. Zavod bode imel naslov „*Wyższy zakład naukowy dla kobiet*“ (višji učni zavod za ženske) in predavanja bodo za sedaj oskrbljevali profesorji moškega vseučilišča. — Za ustanovitev ženskega vseučilišča se je že nabralo mnogo denarja. Razen neznanе gospe, o kateri smo že poročali, da je darovala 10.000 gld., daroval je dotičnemu zavodu tudi gospod Edvard Lojko 20.000 rubljev.

(*„Handrija Zejlerja zhromadžene spisy“*) se imenuje knjiga, katero je v dveh velikih zvezkih izdal v Budišinu urednik časopisa „*Lužica*“, dr. Ernest Muka. — Leta 1872. umrši Andrej Zeiler je bil najznamenitejši pesnik lužiških Srbov. Njegove lirske pesmi se odlikujejo posebno z lepim, gladkim jezikom in gorečo domovinsko ljubeznijo, katera veje v njih. Tudi kot satirik in humorist je bil Zeiler znamenit in njegova šaljiva pesem „*Hans Wuczba*“ je med lužiškimi Srbi tako rekoč postala narodna. Da narod svoj navduši za svoj jezik in ga spodbudi na duševni napor za svojo bodočnost ter utrdi v vztrajnosti, zložil je po znani poljski himni pesem „*Hiszcie Serbstwo nie zhubi enie*“, katera se je hitro udomačila povsod, koder stanujejo lužiški Srbi. — Slovencem, ki se pečajo s slovanskim jezikoznanstvom in se zanimajo za slovstvene proizvode svojih slovanskih bratov, priporočamo Zejlerjeve zbrane spise.

(*Rusko novinstvo.*) Kakor poroča „*Slobodi*“ njen dopisnik iz Rusije, ima leposlovni list „*Njiva*“ do 100.000 naročnikov; „*Moskovske Vedomosti*“ blizu 30.000; „*Novoje Vremja*“ do 35.000.

(*Ruski slikar Konstantin Makovskij*) je razstavil letošnjo zimo v Petrogradu poslednji svoj umotvor predstavljajoč bojarsko svatbo v XVII. stoletju. Kritika se je o tem delu izrekla jako povoljno in občinstvo se je za njo zanimalo izredno. Sedaj je prišel Makovskij v Pariz, kjer bode razstavil to svoje delo. Ker ga pariško občinstvo pozna že od prej, prepričani smo, da bode razstava imela isto tako ugoden uspeh, kakor v prestolnici na Nevi.

(*Pokušnje z električno osvetlavo „Nevskega Prospekta“ v Petrogradu*) so se obnesle jako dobro, da je pričakovati, da bodo o kratkem proizvele splošen prevrat glede mestne osvetljave, kajti se je pokazalo že sedaj, da je veliko cenejša, nego plinova osvetljava. Kakor poročajo „*Novosti*“, dobiva firma „*Siemens & Halske*“ toliko naročil za uvedenje električne osvetljave v prodajalnicah, gostilnicah in kavarnah, da jej nikakor ne bode mogoče izvesti vseh še v teku leta 1884. Poleg tega pa prihajajo že tudi vabila iz mnogih drugih ruskih mest, katera želé kar najpreje mogoče upeljati električno osvetlavo. Zato se je imenovana firma odločila ustanoviti v Petrogradu delniško društvo, kateremu bode nalog ekspluotovati električno luč v velikih razmerah. — Kakor se vidi, prekosi bode v tem oziru Rusija skoro vso ostalo Evropo.

(*Novi most čez reko Dnjepr pri Jekaterinoslavu*) na Ruskem je po velikosti tretji most v Evropi. Kakor poročajo „Moskovskija Vedomosti“, stal je štiri milijone rubljev. Samo za prebarvanje železnih delov njegovih je dobil neki ličilec iz Harkovega 40.000 rubljev. Vrh tega pa je v treh letih — toliko časa se je namreč delal most — poginilo nad 100 ljudi, ki so delali pri njem. Mnogo delavcev je bilo poškodovanih in ranjenih. Izgubili so namreč vsled nepozornosti prste, roke in noge ali pa se poškodovali kako drugače pri podiranju odra.

(*Banka „Slavija“*) je imela poslednja leta na Ogrskem jako težavno stanje. Konkurencija, katera ni mogla nikakor trpeti, da je ista od dne do dne bolj napredovala, in njej na čelu „Prva ogrska zavarovalna družba“, vedela je vlado pridobiti, da je začela strastno agitovati proti banki „Slaviji“. Ali ker se to ni moglo zgoditi drugače, začelo se je trditi, da se banka „Slavija“ udeležuje panslavističnih agitacij in ščuje ogrske Slovane proti Madžarom in da s tem deluje proti državni ideji ogrski. Vsled ostre in energične pritožbe bankinega ravnateljstva in vsled zahteve, naj se navede le eden faktum za podkrepo onega sumničenja, bilo je končno kr. ogrsko trgovinsko ministerstvo prisiljeno s posebnim uradnim razglasom strogo prepovedati vsakeršno agitacijo proti banki „Slaviji“. — Pač se bode sedaj „slavnoznani“ madžarski šovinizem zopet tresel pred pošastjo panslavizma ali bolje rečeno: bal se bode svoje lastne vesti.

V Levovem, dne 3. maja. [Izv. dopis.] Nikjer bi ne živela lažje dva naroda v takem sporazumu in tako ugodnih sosednih razmerah med seboj, kakor v Galiciji. Žal! da to ni tako; kajti verujte mi, Poljaki hočejo, da vselej, kedar in kjer pride ruski narod z njimi v dotiko, zadene „kosa ob kamen“. To je tem žalostnejše zato, ker se ovira splošni napredek Slovanstva, katero so v poslednjem času tudi naši poljski sosedje začeli že stavljati nad nekedanje njihovo izključno Poljaštvo.

Ko sem vam bil obljubil sodelovati pri vašem listu, namenil sem si bil poročati le vesele vesti iz življenja ruskega in poljskega naroda v Galiciji; popisavati vašim bralcem njih napredek, in duševno njihovo življenje ter poudarjati posebno vse, kar se na obeh straneh zgodi v

pospeševanje slovanske vzajemnosti. — Ali dogodek poslednjih dni je tako globoko užalil rodoljubno moje srce, da — kakor bi rad — vender ne morem popolnoma molčati o njem. Ni se še namreč polegla razburjenost, katera je nastala med gališkimi in ogrskimi Rusi vsled znane veleizdajske pravde, že so poljski naši bratje skrbeli, da znova razžalijo občutno narodno čut svojih ruskih sodržavljanov. Dne 24. p. m. je bil namreč izročen po naredbi vlade v sporazumu z rimsko kurijo Lavrovski samostan očetom jezuitom, kateri so dne 15. junija 1882. leta prevzeli tudi dobromilski samostan z vsemi fundacijami in kapitali v svojo last. Oba samostana sta bila doslej lastnina menihov svetovasiljanskega reda in v njih so se odgojevali bogoslovci grškokatoliškega obreda. Kaj se s tem namerava, jasno je vsakemu; rusinska katoliška duhovščina se ima popoljati. Da je to res tako, dokazuje ravnanje jezuitov v Dobromilu, kjer so iz samostanske knjižnice izključili in sežgali malo ne vse ruske knjige, poleg tega pa prepovedali bogoslovcem brati vse ruske časnike, razen „Ruskago Siona“, zato pa jim naročili celo množico poljskih listov.

Že takrat, ko so imeli jezuiti prevzeti dobromilski samostan, čula se je med vsemi grškokatoliškimi Rusi ostra obsodba tega vladnega ravnanja in narodno „vječe“ je ostro protestovalo proti omejevanju pravic in samostalnosti grškokatoliške cerkve. Sedaj, ko skušnje dokazujejo, kaj imajo dobromilski jezuiti za svojo nalogo, postala je občna nevolja še večja in narodno „vječe“, katero se jutri zbere v veliki dvorani „Narodnega Doma“, bode sklenilo, da se pošlje deputacija do carskega prestola in papeževega nuncija, da protestuje proti temu samosilstvu in prosi, da se očetje jezuitije zopet pokličejo iz Lavrovega.

Ne umejem, da rimska kurija odobrava in podpira tako ravnanje, ker s tem nehoté dela za pravoslavje, katero vedno štiti ruski jezik in podpira njegov razvoj; žalostno pa je za vsako čuteče slovansko srce, ako vidi, da brat dela proti bratu, Poljak proti Rusinu. Daj Bog! da se izprevidi v merodavnih poljskih krogih skoro pogubnost takega ravnanja.

Razne novice.

(*Živa pokopana*) je bila, kakor poročajo „Harkovskija Vedomosti“, nedavno v Taganrogu mlada deklica, katere se je polotilo letargično spanje. Zdravnik, katerega so k njej poklicali, vprašal je — ker je dvojil o njeni resnični smrti — brzojavno za svet nekega harkovskega profesorja in prejemši od njega potrdilo svojega mnenja, odložil je pogreb za 16 dni. Sedemnajsti dan pa so jo vender pokopali. — Drugi dan je slišal stražnik grozen krik v grobu. Odkopali so ga tedaj hitro; toda deklico so našli že mrtvo, na lici ležečo . . .

(*Največ lastnega zemljišča*) ima polkovnik Morfi. Vse njegovo posestvo meri namreč štiri milijone oral v Mehiki in 83.000 oral zemlje v Nevadi in Kaliforniji. Za svoje mehikansko zemljišče je dal pred petnajstimi leti 200.000 dolarjev, tedaj ga stane oral 5 centov ali deset krajcarjev!

(*Naš slikar g. Janez Šubic*) se je nedavno vrnil domu z Dunaja na Kranjsko obiskat svojega očeta. Naš umetnik se je mudil nekaj časa v Ljubljani pri svojih znancih, kjer se mu je prigodila ta le zanimiva prigodbica. Nekdo mu je pisal z Dunaja pismo, toda naslov pisma je imel samo te besede: „Blag. gosp. Janezu Šubicu na Kranjskem“, in nič drugega ni bilo pristavljenega. Gospod pisatelj je storil tako, kakor tisti Francozi, kateri so slavnemu Thiersu pisali za naslov samo: „Gospod Thiers v Parizu“.

Ker so pa vsi pariški pismonoše znali za stan slavnega Francoza, dobival je ta redno vsa pisma. Nimamo tu v mislih primere, ker hočemo samo omeniti, da je dunajska pošta poslala pismo v Ljubljano, a ljubljanska k „Avstrijskemu Cesarju“, kjer so pri „Cesarji“ bili — toda ne v avdijenci, ampak pri obedu — zbrani Slovenci, kateri so znali za umetnikovo bivališče, in tako je dobil pismo adresat še o pravem času.

(*Spomenik bratoma Jakobu in Viljemu Grimmu*) bodo postavili meščani v njegovem rojstnem mestu Hanau. Znano je, da je Jakob Grimm bil prijatelj Slovanom in je, ko je prebiral srbske narodne pesni, dejal, da se bode zaradi njih morala vsa Evropa učiti srbski. Tako jako je cenil ta velikan slovansko narodno blago. Oba brata sta z nemškimi pravljicami veliko veliko koristila nemškemu narodu. Naj tu omenimo samo to, kar se je nekedaj zgodilo bratu Viljemu. Nekega dne pride deklica h Grimmovim in vpraša, kje sta tista moža, ki sta spisala te lepe pravljice. Deklico odvedo k Jakobu. „Ali ste res vi tisti,“ vpraša ga deklica „ki ste napisali to pravljico, v kateri se pravi, da mora vsakdo plačati toliko in toliko denarja, ako je ne veruje?“ „Ne jaz,“ odgovori on, ampak moj brat jo je spisal.“ Dete pride k Viljemu in mu po sili uriva denar, češ, da ona ne veruje te pravljice. Viljem se je branil sprejeti denar, ali deklica ne odjenja, pusti

pri njem denar in zbeži. Tudi iz tega se učimo, kako močno uplivajo narodne povesti na mlada srca in da bi tudi mi nabiranju narodnega blaga posvečevali več časa in žrtvovali več truda.

(Mesto brez žen) je Metmešin na ruskokitajski meji. Mesto ima 30.000 prebivalcev, a med njimi ne jedne žene, katere stanujejo dalje na Kitajskem, tako da morajo možje, če jih hočejo videti, potovati po deset dni.

(Štefanija v haremu.) Velika radovednost je mučila ljudi, ker niso mogli izvedeti, kako so sprejele našo princesinjo turške žene v haremu. Zdaj se zna toliko, da so jo pozdravile samo mati, soproga in štiri najstarejše žene

sultanove. Že prej, ko se je slišalo, da pride Štefanija v Carjigrad in da bode o tej priliki obiskala harem, jokale so se žene v haremu, ker niso znale etikete, kako naj bi sprejele Štefanijo. Zdaj ko je bila Štefanija v haremu, govorila je samo z omenjenimi ženami, ostale so bile sicer tudi navzočne, ali so gledale samo od strani, od koder se je slišal jok turških žen, tako so bile neki v zadregi zaradi etikete. Govorilo se ni veliko, ker je bil ves obisk sama ceremonija. Naša princesinja je dobila za darilo spalno suknjo. Kakor pa zdaj beremo, že sta na potu dva arabska konja, katera je bil podaril sultan odličnima gostoma.

Politični razgled.

V državnem zboru se je zadeva o severni železnici izročila železniškemu pododboru v pretres. Kar je zdaj podoba, ne bi mogla dosedanja pogodba dobiti večine v zbornici. Češki klub se je že izrekel zoper njo; Grégr je zahteval, naj severno železnico prevzame država, a drugi kljubljani so bili tudi proti pogodbi. Takisto se je poljski klub posvetoval in se naposled izjavil proti dosedanji pogodbi. Odbor Hohenwartovega kluba je tudi proti pogodbi. Naš poslanec g. dr. Tonkli se je izrekel v klubu proti pogodbi. Kakor se vidi, vlada bode morala sestaviti in predložiti drugi načrt poslancem v pretres. Še le potem se bode pokazalo, ali še obdrži Rothschild severno železnico, kateremu preteče pogodba, ali pa jo prevzame država.

Odbor hrvaške narodne stranke je predložil načrt, ki ga bode ta stranka predložila zboru še tedaj v potrdilo, kader bode potreba, to je, ako bi se spet ponavljali kaki neredi v zboru. Premena mu je v zbornici redu: govornik, kateri prouzroči kak škandal, ne sme osem dni priti v zbornico prvič, drugič za vsega zasedanja, a tretjič za vsega deželnega zbora.

Ruski zastopnik v Carjigradu Nelidov je izjavil turški vladi, da namesto Aleko paše, dosedanjega guvernerja Vzhodne Rumelije, zahteva Rusija G. Krestoviča. Krestovič je rojen Bolgar. Za vlade Aleko paše je bil generalni tajnik in ravnatelj notranjih zadev v Plovdivu.

Nemci so slavili narodno slavnost. V Niederwaldu so postavili spomenik: Germania. Slavnosti se je udeležil tudi nemški cesar, njegovi dostojanstveniki in mnogo naroda. Ko so že odkrili spomenik, našli so, da je hudobna roka podenj zakopala dinamit, kateri naj bi razdejal o slavnosti ne samo spomenik, ampak tudi pokončal

cesarja in druge nemškemu cesarstvu merodavne osebe. Toda ker je ves čas prej lil dež, zmočil se je dinamit in je zatajil. To prigodbo je naznanil v nemškem zboru Richter še le po slavnosti, ko je zboru pretresavati o nadaljšanji načrta o socializnem zakonu, kar je toliko premenilo vso situacijo v parlamentu, da je Windthorst preklical svojo resolucijo in posvetovanje o dotičnem zakonu se je pričelo.

Nemška država je poslala dr. Nachtigala, generalnega svojega konsula v Tunisu, z nekaterimi nemškimi učenjaki na zahodno stran Afrike, da jo prehodijo in preiščejo v pokrajinah: Loango, Banguela in Angola, ne bi li se kje dale ustanoviti redne nemške naselbine. Znano je, da se z Nemškega odseli vsako leto do 300.000 prebivalcev, katere tako rekoč izgubi država, ker ji ne plačajo davka, niti ji dajejo vojakov. Te naselbine bi bile važne za trgovino, kateri so namenjene v prvi vrsti.

Mahdi si pridobiva vedno več upliva. Celo po knjižicah so začeli njegovi pristaši prorokovati, da bode polmesec spet oblastoval križu. Toda angleška vlada je spoznala nevarnost teh knjižic ter jih je konfiskovala. — Deželo med Kartumom in Berberjem imajo že uporniki v svoji oblasti, tako da je stanje angleške vlade in njene politike v Sudanu vedno slabše. Berberski guverner se je že 27. aprila potegnil s svojo vojsko na sever, ker je videl, da mu Angleži ne pošljejo pomoči iz Kajire.

O Mahdiji se pripoveduje, da je on, osvojivši mesto El Obeid, dobil vso egiptovsko vojno blagajnico, v kateri je bilo mnogo denarja. Pravi se, da ima Muhdi 60 topov in 40.000 pušek in mnogo živeža. Njegovi zavezniki (na pr. Mahomed Ahmet do 40.000 vojakov, arabskoberska plemena do 200.000) morejo mu jako pomagati.

Tržne cene v Ljubljani

dne 7. maja:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 96 kr., ječmena 5 gld. 20 kr., ovs 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 20 kr., prosa 5 gld. 69 kr., koruze 5 gld. 20 kr., krompirja 2 gld. 50 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.

Kilogram: maslo 96 kr., svinjsko masti 86 kr., surove slanine 64 kr., okajene slanine 74 kr., surovega masla 85 kr., govejega mesa 64 kr., teletine 64 kr., svinjine 72 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišče 45 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr.

Listnica urednikova. Do szanownej redakcyi „Dzienniku mód i powieści“ w Warszawie: Dziękujemy na przyjazni Waszej; lecz wszystkich numerów „Slovana“ nie możemy wyprawić, ponieważ niektóre zupełnie są rozebrany. — Janezu Rogovili na Gorenskem: Vaše pismo pride prihodnjič na vrsto. Filozofujcie pridno dalje.

Listnica upravnistva. Janezu Klobasi v Dimniku (pri Lukovici): Vašo nakaznico smo Vam vrnili na pošto v Domžale z naslednjo opomnjo: „Vrača se prismojenemu Janezu Klobasi, kateri naj z izdatnim tem kapitalom svojim raje pomnoži oni fond, iz katerega se vzdržuje „Ljubljanski List“. — Sicer se Vam je pa, kakor vidite, ta najnovejši dovtip jako slabo obnesel. — Č. gospod Jakob Prhavec v Trstu: Naznanite nam natančno adresu.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoludne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrta leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.